

KÁLVINISTA SZEMLE

A SZLOVÁKIAI REFORMÁTUS KERESZTYÉN EGYHÁZ
HIVATALOS LAPJA



LXXXIII. évfolyam

9. szám

Komárom, 2012. szeptember

Ára 35 cent

KEMÉNY IGEHIRDETÉS?

Ezékiel papi családból származott, prófétai küldetése mellett maga is pap volt. Így szinte vérében volt az Istennek való szolgálat, mégsem volt inyére az ítélő és figyelmeztető beszéd, amivel Isten megbízta (Ez 3,16–21). Júdea engedetlen népének kellett hirdetnie az Isten igéjét mind otthon, mind pedig a babiloni fogságban. Az utóbbi helyre nagyon nem volt kedve elmenni, bosszankodott is emiatt: „*Én pedig mentem keserűen, felindult lélekkel, de az Úr kemény kézzel tartott engem*” (3,14b).

Isten kemény kézzel bánik Ezékiellel, mondván, hogy ha nem figyelmezteti a népet, akkor a megtéretlenségüket rajta kéri számon. Ha viszont elmondja nekik azt, amit Isten elvár tőlük, akkor a prédikációját hallgatók többé már nem magyarázkodhatnak, mert figyelmeztetve voltak, hallhatták a megtérésre hívó igehirdetést (3,16–21).

Az országban voltak Ezékielen kívül más próféták is, de azok Isten szemében hamisak voltak, mert a nép szája íze szerint prédikáltak, s így a nép szimpátiáját élvezték (13,19). Ezékielnek viszont a valós helyzetről és az emberek bűnös, önző életéről kellett prédikálnia, egy sor kemény ítéletet mondania; amelyek miatt számíthatott rá, hogy az emberek nem fognak melléállni. Az igehirdetői és őrállói szolgálatban ez a legnehezebb, mert a prédikáció nem lehet mindig kedves és „fűlbemászó”, amit a nép könnyen fogad (3,17). Ha a helyzet megkívánta, Jézus is tudott kemény lenni (Mt 21,12–13; Mt 23; Lk 13,34–35). És akármenynyire is nem volt inyére való a népnek a kemény igehirdetés, abban is Isten szeretete szólal meg, mert Istennek nem mindegy, hogyan alakul az ember sorsa (1Kor 11,32). Ha tehát Ezékiel kimondja a kellemetlen igazságot, az a hasznosabb és életet mentő, nem pedig a kellemes és a lelkeket elaltató, hízogató hazugság.

Milyen legyen hát a próféta igehirdetése: kemény vagy kedves? A prófétának mindenekelőtt becsületesnek kell lennie (2,8–3,4) – az igehirdetésben és a szeretetben egyaránt! Hirdesse becsületesen és hamisítatlanul Isten szavát, amely az emberből pozitív és negatív reakciókat is kiválthat – aszerint, hogy hogyan alkalmazza az elhangzott igehirdetést magára és életére nézve. Isten szavára figyelve kell szólnia, és nem befolyásolhatja az, hogy igehirdetése valakinek fog-e tetszeni vagy sem; meg lesz-e dicsérve érte vagy sem;

(Folytatás a 2. oldalon)

Ha szavát halljátok...

Szeptember eleje volt. A lakótelep panelházai között egyre feljebb repült egy gólya. Mit keres itt? Gólyafészek sehol a környéken. Talán eltévedt? Már magasan a házak felett jár, és még emelkedik, mígnem eléri a lakótelep felett keringő társait. Mintha csak őt várták volna: dél felől a kör megnyílik, utána már együtt folytatják utukat. Lenyűgöző látvány!

Azt mondják, régen a lakótelep helyén legelő és vizesárok volt. Ki tudja, a gólyák hány nemzedéke gyülekezett útrakezelés előtt ezen a helyen... Földi életüket elfoglalták a házak, minden idegen számukra, de megőrizték az ősi gyülekezési hely emlékét. Az ösztönösen örökölt ősi törvényt megtartva biztos tájékozódási pontjuk van: tudják, honnan hova és mikor kell indulni, ismerik az irányt is – ez a megmaradásuk módja.

Mennyire találó az Úr Jeremiás próféta által mondott szava: „*Még a gólya is, az égen, tudja költözése idejét, a gerlice, a fecske és a daru is vigyáz, mikor kell megjönnie, csak az én népem nem ismeri az Úr törvényét*” (Jer 8,7). Az Isten törvényét megtagadó nép elveszíti a felülről való tájékozódás képességét, belső-felső vezérlés nélkül marad a világ csalóka fényei közt, így a horizontálissá váló világban fokozatosan elveszíti fontosságát a hit, a család, a nyelv és a nemzet.

Isten azonban nem mondott le a töle elforduló emberről. Jézus Krisztusban egészen közelre jött, mert fontosak vagyunk számára. Szentlelke által ma is szól: „*Ma, ha az ő szavát halljátok, ne keményítsétek meg a szíveteket...*” (Zsid 3,7b–8a).

Szabó András

Kalamár László

VAN-E MÉG?

*Megvallatlan bűnöm Előtted
nem titok, ha rég általam el is felejtett,
miről már nem tudok,
azt is bocsásd meg nekem!
Hiszen, ha belegondolok,
oly nagy volt utam lajstroma,
éltem ádáz ostroma...
Tudom, elfedezted,
mit jóvátenni nem tudnék soha,
noha elédbe tártam sokat,
nem említve másokat.
Azokat, miket feledésbe temettem,
ezért, Uram, mit nem említettem,
azokért is bocsánat, mert
bű és bánat –
habár nem akartam,
Előtted én eltakartam,
de most újra sebesre vakartam
az égető, viszkető csípést,
mit gonoszság csalánja okozott.
Kérlek, mondd erre is, Uram:
„Megbocsáttatott!”*

KEMÉNY IGEHIRDETÉS?

(Befejezés az 1. oldalról)

rágalmazza-e igehirdetése miatt vagy sem. Az ember ugyanis a szerint lesz Isten által megítélve és a sorsa kimérve, hogy hogyan viszonyult az ő szavához. Ez egyaránt érvényes a népre és az igehirdetőre is!

A szeretetben szintén becsületesnek lenni, és nem hízogató vagy alakoskodó magatartást tanúsítani a néppel szemben (13,18), hanem úgy viselkedni, hogy felelősségteljes és egyenes jellem határozza meg a szolgálattelvőt. Szeretettel és kedvesen szolgálni, de ugyanakkor elmondani, amit el kell mondani a lelkek megmentésére, illetve az egészséges és felelősségteljes hitre való nevelés tekintetében (2,6).

A próféta szolgálata nem lehet minduntalan szimpatikus és konfliktuskerülő; rá kell mutatnia a bűnre, mert különben a meghunyászkodó és folyton diplomatikus magatartása annak a mondásnak a beteljesedéséhez fog vezetni, hogy „amíg a jók hallgatnak, a gonosz terjed”.

Ezékielt nem szabad, hogy letörje a nép szeretetlensége, hitetlensége vagy érdektelensége (3,15; 33,12). Pál apostol is arra mutat rá, hogy legyen alkalmas vagy alkalmatlan az idő, az ígét bármilyen módon hirdetni kell (2Tim 4,2).

A próféta nem válogathat a körülményekben és a hallgatóságban, még ha a szolgálata olykor lenézett és kigúnyolt is lesz ebben a világban, és csak azok értékelik igazán, akiknek drága kincs az Isten szava.

Isten szava ugyanis örök (Ézs 40,8) – ellentétben az emberekével, akik elmúlnak a véleményükkel együtt. Nem az a



Ezékiel. Kondor Béla litográfiája

fontos tehát, hogyan vélekedik az ember, hanem hogy mit üzen az ige, akár milyen formában szólal is meg. Legyen az Isten ígéje kedves vagy ítélő szó, a neki való engedelmség vagy engedetlenség révén dől el az ember sorsa.

Ifj. Demes Tibor

Az ÚR színe előtt

Mindenható kegyelmes Isten, ki vagy erőssége az erőtléneknek, egészsége a betegeknek, gyámola a megfáradtaknak, vigasztalása a szomorúaknak, öröme a bánatosoknak, bizodalma az elhagyottaknak, segedelme a kétségbeesetteknek, élete a meghalóknak, Istene a béketűrésznek és minden vigasztalásnak (Róma 15,5), látod és jól tudod, hogy mi természetünk szerint gyengék, erőtelenség és félelmesek vagyunk és a keresztnél a Te isteni segedelmed nélkül meg nem állhatunk.

Tehozzád kiáltok annak okáért, midőn Te énreám a Te isteni akaratod és jókedved szerint betegséget avagy egyéb nyomorúságot bocsátandasz, tarts meg engemet azok alatt állhatatosan hitben és béketűrészben. Engedjed azt nekem szent kegyelmedből, hogy a Te atyai kezdetet és fojtogatásodat elszenvedhessem engedelmes lélekkel és csendes szívvel. Adj békességgel tűrő szívet nekem (Zsid 10, 36), amely igen szükséges a nyomorúságoknak idején, és taníts meg engemet, hogy én Téőtled, én Istenemtől hallgassak, midőn gonoszul vagyok dolgom, hogy a nyomorúságot ne állítsam a Te haragod jeleinek, és az én szívemben Teellened valaha ne zúgolódjak, avagy valamilyen türelmetlenkedjem. Hanem ismeretted meg énvelem, Uram, hogy akit Te szeretsz, azt meg is sanyargatod őnékie jobbulására (Zsid 12,6). Mert a nyomorúság béketűrést nemz, a béketűrész pedig megkísértést, a megkísértés reménységet, a reménység pedig meg nem szégyenít (Róma 5,3–5).

És boldog ember az, akit Te, Isten, megsanyargatsz. Annak okáért senki ne ellenezze a Mindenhatónak fenyegetését és megfojtogatását, mert Te megsebesítesz és ismét bekötösz, megversz és a Te kezdet ismét meggyógyít (Jób 5,17–18). A hat nyomorúságból megmentesz engemet, és a hetedikben semmi gonosz nem ér engemet. Segélj meg azért örök irgalmas Isten, hogy béketűrésznel bírhasam az én lelkemet (Lk 21,19), és a bizonyos reménységben megmozdulatlanul megmaradjak, hogy fiúi bizodalommal megismervén a keresztnél elrejtett Te atyai szívedet, minden hatalommal megerősítessem a Te nagy dicsőségnek erős hatalmassága szerint minden kísértésben, háborúban és nyomorúságban felfegyverkezvén, megállhassak és Tégedet mindennemű szükségben hálaadó elmével vígan dicsérhesselek, hogy mi, kik a Krisztussal itt e földön szenvedünk, övele egyetemben az örök dicsőségbe is felvitessünk. **Ámen.**

Kálvin János

„Ha emberek vagy angyalok nyelvén szólok is, szeretet pedig nincs bennem, olyanná lettem, mint a zengő érc vagy pengő cimbalom” (1Kor 13,1).

A bibliai tanítások megismerése során megdöbbentően hat, hogy a magasságos Isten és a földi utakat járó ember közötti kapcsolat sokkal közelebbi és sokkal közvetlenebb szokott lenni, mint a térben és időben, geometriai közelségben egymás mellett élő embertársak viszonyulása egymáshoz. Isten szava, igei üzenete – éppen az emberi fogékonyságra kifinomult érzékenysége, szívhez szóló volta miatt – az emberi öröklődés közepette is mindig megrendít és feladni kényszerít makacs gondolatainkat és bizonygatott igazságainkat; s inkább az ige szívünkbe vájít útján sarkall minket járni.

Pál apostol a *szeretet himnusza* első versében azt próbálja nekünk megvilágítani, hogy mennyire kongó üresség vagy éppen erőltetett menet lehet az az emberi szó vagy tett, aminek tartalmát nem a szeretet jellemzi. Itt természetesen nem egy futószalagon „legyártott” szeretetre vagy külföldről olcsóbban behozott importcikkre kell gondolnunk (mert hála Istennek, a szeretet nem emberi produktum, és még hamisítani sem lehet), hanem arról a kapcsolati közegről van szó, amely egyedül képes továbbítani az isteni energiákat, üzeneteket – a menny világától az emberig, ugyanakkor embertől emberig is. A szeretet tehát nem tőlünk származik; hanem a teremtés pontos rendje alapján belénk tervezett és belénk is teremtett folyosó, amin keresztül az ember képes érzékelni (és értékelni) a hiteles, a valóban jó, az eredetileg életépítő dolgokat ebben a leváltásra szánt életben.

A szeretet tehát sokkal több egy érzésnél, és Pál pontosan ezt szeretné hangsúlyozni a *szeretet himnusza* egészében: ne redukáljuk csupán azzá, mert így csak le tudjuk létezését magunkban, és kész; hanem legyen ez gondolatainknak, szavainknak és tetteinknek ihlete. Szépen lehet szólni, de ez kevés. Beszélhetünk világ- és államnyelveken, de még ez is kevés. Olvashatjuk a Bibliát naponként becsületesen, idézhetünk a Szentírásból gyönyörű igeverseket – amik talán még az igazságunkat is alátámasztják –, de még ez is nagyon kevés, mert ha mindemellett a Szentlélekkel együtt nincs bennünk szeretet Isten és ember iránt, csak olyanok vagyunk, mint a zengő érc vagy a pengő cimbalom: nyerseks, behangolatlanok, ürességtől kongók.

Tudjuk, hogy a még behangolatlan érc (gondoljunk a harangra) csak disszonáns, fülsikaró hangot ad ki. A cimbalomról

Nem emberi produktum – hamisíthatatlan SZÓLNI CSAK SZERETETBŐL ÉRDEMES

pedig közismert (annak ellenére, hogy húros hangszer, egyben ütős hangszernek is tekinthetjük), hogy nem szokott pengeni, a cimbalmot ütni kell. (Pengetni azok szokták, akiknek fogalmuk sincs, hogyan kell rajta játszani. De ennek a hangnak köze sincs a cimbalom harmonikus zengéséhez.) A szeretet nélkül formált szó és gondolat épp oly elvesző és céltalan, mint a behangolatlan érc és a dilettáns kezek által pengetett cimbalom. Isten igéje arra motivál minket, hogy hangolódjunk rá az ő követésére, vegyük komolyan – ésszel és szívvel egyaránt – szentírási útmutatását, amit éppen feltétlen szeretetén keresztül értelmeztet velünk, hogy el tudjuk kezdeni a járást két lábbal és tiszta szívvel ezen a földön.

Nagyon súlyos önvizsgálatot igényel ez az igevers tőlünk, amit elsősorban magunkon kell kezdenünk, és nem a másikon. Pál apostol itt egyes szám első személyben ír: „Ha emberek vagy angyalok nyelvén szólok is...” Isten szeretete nem másokra mutogató, hanem bennünk ki-



bontakozó. Jelenleg, amikor egyházunkban is nagy kérdéssé vált, hogy ki milyen nyelven szóljon, amikor szavak rengetege látott napvilágot számtalan címmel és igei értelmezéssel, második nagy kérdésként fel kell tennünk, hogy nem kevés-e mindez, vajon a szeretet ihletében és alapján megállja-e a helyét minden egyes napvilágot látott szó, vagy csak pusztába vesző, morajló érhang és pengő cimbalom? Pál felhívása pedig még ennél is tovább hív minket a gondolkodásban: szeretjük-e egymást? De ne azon gondolkodunk el, hogy vajon a másik szeret-e engem – mert ez az elhárító felelősség esz-



köze –, hanem hogy én szeretem-e a másikat? Egyedül csak ezt van jogunk vizsgálni, Isten erről is kér tőlünk számadást. Isten velünk kezdte a megváltást, mi is kezdjük magunkkal annak elfogadását!

El kell hinnünk, hogy ahogy Isten szeretete az egész emberiséget, egy egész világtörténelmet képes felemelni, ugyanúgy nagyon sokan bele is fognak bukni, mert ez az isteni szikraként belénk teremtett, Isten-ember és ember-ember közti kapocs (Lk 10,27) leleplező tanúságtétel is az ember életében. Hiszen csak az maradandó, csak az igazolható hitelesen az embereknek, csak az menthető át ebből az életből, amire ki merjük azt mondani Isten és az egész világ előtt, hogy igen, *felebarátom, mindezt szeretetből tettem veled.*

Az ilyen megnyilvánulás kérdésből feleletté válik, akcióból reakcióvá, a békeség egyedüli eszközeként, mert ezt nem lehet támadni, mert ez senkiben nem okoz kárt, mert ez egyszerűen megadásra és fegyvertelenségre kényszerít mindenkit. Gárdonyi Géza az *Ida regénye* című könyvében romantikusan így világítja ezt meg nekünk: „A szeretet a mindent aranyra változtató csodaláng. A láng heve a gyönyörület. A gyönyörületet kincsünknek érezzük: tehát mentjük az elmúlástól.” Egyedül csak a szeretet gyönyörülete a garancia minden ember számára arra nézve, hogy a szavakban és tettekben nincs rosszindulat és hátsó szándék, mert a bűneset világában ez az előfeltételezett alapmagatartás.

Ezért sem volt jogtalan vagy inkább furcsa Jézus kérdése Péterhez: „Simon, Jóna fia, szeretsz-e engem?” (Jn 21,16a) – mert Krisztus követésének, a tanítványává válásnak ez az előfeltétele. Egyáltalán nem furcsa és csodabogar-indulat visszakérdezni embertársunknak ma sem – amikor hozzánk való viszonya több fájdalmat okoz, mintsem közösségi örömet –, hogy szeretsz-e engem? Ez nem csak isteni kérdés, hanem nagyon is emberi; pontosan azoknak áll jogukban ezt a kérdést bárkinek és bármikor feltenni, akikbe Isten a legcsodásabb gondoskodással beleteremtette a szeretetre való hajlandóságot. Márpedig, aki szeretni képes és Istent követni hajlandó, az nem zenghet lehangolódott ércként, nem penghet rosszul megszólaltatott cimbalomként, hanem Isten szeretetébe behangoltan kell – szavaiban és tetteiben egyaránt – kincseket szórnia e világon...

Rákos Loránt

1922. szeptember 10-én és 11-én a Vajáni Református Egyházközség adott otthont az 1921-ben megalakult Szlovenszkoí Tiszánineni Református Egyházkerület lelkésszenteléssel egybekötött közgyűlésének. Szülőfaluuk gyülekezete felújította templomát, és hálát adott Istennek az első világháborúból való szabadulásért, valamint sor került több magyar és szlovák ajkú lelkipásztor felszentelésére.

Pálóczi Czinke István püspök és Lukács Géza főgondnok 1922. szeptember 9-én érkeztek Vajánba Ungvárról. A vasútállomáson a falu jegyzője választékos beszéddel üdvözölte a magas rangú vendégeket, a községben pedig Isaák Imre lelkész a presbiterekkel együtt fogadta a lelkési és világi tisztségviselőket.

Az ünnepélyes templomszentelés másnap, 1922. szeptember 10-én 10 órakor kezdődött, amikor is Isaák Imre lelkész felkérésére a püspök a Szentháromság Isten nevében megnyitotta a templomot. Pálóczi Czinke István püspök a szószékre lépett, imádkozott, majd a zempléni lelkészek és tanítók énekkara az *Áldások Istene* kezdetű éneket adta elő. Ezek után a szószéken Isaák Imre tett bizonyosságot Jézus Krisztusról, „*aki az igazi világosságot hozta le a földre, mert ő maga a világ világossága*”. Kiemelte, hogy Jézus Krisztus világossága tiszta és nyilvánvalóvá teszi az üdvösség kérdését. Felszólalt a materializmus ellen, és megdöngötte a kemény szíveket: „*Vissza a világ világosságához, amíg lehet!*” A prédikáció után a vajániak énekkara Beethoven *Isten dicsősége* című szerzeményével tette meghittebbé az ünnepet.

Az úrasztalától Pálóczi Czinke István szólt a huszonhárom ifjú lelkészhez, kivette tőlük a lelkipásztori esküt, könyörgött értük, megáldotta őket, és öt esperessel együtt kézrátétellel felhatalmazta őket a teljes lelkipásztori szolgálatra. A következő lelkészek lettek felszentelve: a kiségesi Adorjáni Győző, a csapi Bakcsy Gyula, a csarnahói Berecz Antal, a ladmóci Bodnár Lajos, a jenkei Egyed Béla, a tiszáágteleki Györke Endre, a vajáni Isaák Imre, az ungcepepyi Juhász Imre, a csongori Kása Ferdinánd, a málcai Király Péter, a rimasimonyi Kovács Bertalan, a bátfai Kőműves Sándor, a nagyszeretvai Könyves István, a kisgejőci G. Nagy Sándor, az örösi Rozgonyi Sándor, a miglészi Szilágyi László, a magyarizségi Szondi István, a runyai Tóth Lajos, a kistráti Varga József, a kálosai Varga Lajos, a balogiványi Veress Károly, a királyhelmei Virág Béla és a szomotori Vitkay Bertalan.

KILENCVEN ÉVVEL EZELEŐTTI ÜZENET 1922-ben egyházkerületi közgyűlés volt Vajánban

Utána Nyomárkay Sándor ungyarádi lelkész osztott úrvacsorát, majd Pálóczi Czinke István püspök még egy kisdedit is a keresztség sákramentumában részesített. A Vajáni Református Egyházközség területén még két helyen volt istentisztelet: az iskola udvarán szlovák nyelven a bezői Kálniczky János prédikált, úrvacsorát osztott a felsőrőcsei Rácz József. Egy másik sátorban pedig magyarul az iskei Benkő Lajos prédikált, a bajánházi Újlaky Sándor pedig úrvacsorát osztott. Két óra kor százhatvan ember számára terítettek, ahol számos szép pohárköszöntő is elhangzott.

Az egyházkerületi közgyűlés délután öt órakor kezdődött. A világi és lelkési atyák közegyházi érvényű gondolatot vettek fel, miszerint létre kell hozni egy egyetemes egyházi értekezletet (nem csak lelkési jelenléttel), amelyen a szlovenszkoí és ruszinszkoí egyház jövőjéről tanácskoznak (ebben érdekeltté akarták tenni mindhárom egyházkerületet).

Másnap, 1922. szeptember 11-én Lukács Géza főgondnok üdvözölte a százharminc tagú közgyűlést, köszönetet mondott a Vajáni Református Egyházközségnek a szíves vendéglátásért, megemlékezett Bernáth Zoltán földbirtokos ötvenéves főgondnokságáról, majd a jelenlevők megválasztották az egyházkerület új világi főjegyzőjét, Stépán Lászlót, aki hivatali eskütele után beszédet mondott.



A vajáni templom belseje

Pálóczi Czinke István püspök jelentésében – a reménység hangján – rámutatott az új államkeretbe jutott református egyház nehézségeire: „*Miniszterek pitvarait tapostuk, nemegyszer éjszakákat virrasztottunk át álmatlan utakon s írtuk a memorandumokat kedves segítőtársainkkal együtt, abban a biztos tudatban, hogy hiába írtunk, hogy holnap előről kell kezdeni ugyanazt a sisifusi munkát. Mily boldogok azok az őrállók, akiknek a saját vérükből való, saját hitüket valló kormány áll a hátuk mögött...*” Teljesen reálisan látta a református egyház helyzetét: „*Sorunk elég változatos, a számunk is elég*

kicsiny, s eléggé szét vagyunk szórva. Bőségesen gyakorolhatjuk magunkat a béketűrésben, az önmegtagadásban.”

Elnöki jelentésében egyebek közt a következő felterjesztéseket tette:

- rendelje el a közgyűlés, hogy a lelkészek és tanítók a jövő tél folyamán Petőfiről és Madáchról (születésük 100. évfordulója kapcsán) a népnek és az iskolás növendékeknek előadásokat tartsanak;

- az egyetemes konvent jelentse be egyetemes egyházunkat rendes tagul a presbiteri világszövetség keleti osztályába;

- a lelkési nyugdíjügyek kezelésére válasszon a közgyűlés ügyvivőt (Idrányi Barna abaúji esperes személyében meg is történt a választás);

- a zsinat ülését halasszák el 1923. év május havára;

- a püspöki hivatal mellett működő titkárságot szervezze újra az adott helyzetnek megfelelően, a rimaszombati főgimnázium vallásánári állásával egybekötve.

A közgyűlés elfogadta a vallásoktatási és kántori szolgálata képesítő vizsgálbizottság, valamint a II. lelkészképesítő bizottság jegyzőkönyveit is. A legégetőbb tárgysorozati pont Komjáthy Gábor fellebbezése volt, aki szót emelt az 1921. évi őszi egyházkerületi gyűlés 22. számú határozata ellen (az egyházkerület nemtetszését fejezte ki, hogy a Ruszinszkoí területén lévő tizenkét szlovák ajkú gyülekezet külön egyházmegyébe tömörülne); az egyházkerületi közgyűlés az ungi egyházmegye ősi egységére hivatkozva elutasította Komjáthy Gábor fellebbezését.

Az egyházmegyék felterjesztésében szerepeltek mindazon sérelmek, amelyeket az állami represszió okozott. A gömöri egyházmegye területén szolgáló tanítóknek állampolgársági ügyeiket kellett elintéztetni, míg az alsó-zempléni egyházmegyében az államellenességre terjesztették ki figyelmüket a hivatalnokok, és az egyházi tisztviselők betartását követelték.

A gömöri egyházmegye felterjesztésében megemlékezett a rimaszombati Egyesült Protestáns Főgimnázium aggasztó sorsáról is. A főgimnáziumba beiratkozott összesen 425 tanuló, a magyar osztályokban 307, a szlovák párhuzamos osztályokban 118 tanuló. Az igazgató jelentése alapján az elmúlt évhez képest 91 növendékkel csökkent a magyar osztályokba iratkozók száma. Az iskola anyagi helyzete elszomorító volt, hiszen éves szükséglete 560 000 korona volt, ezzel szemben legfeljebb 205 000 koronára számíthatott,

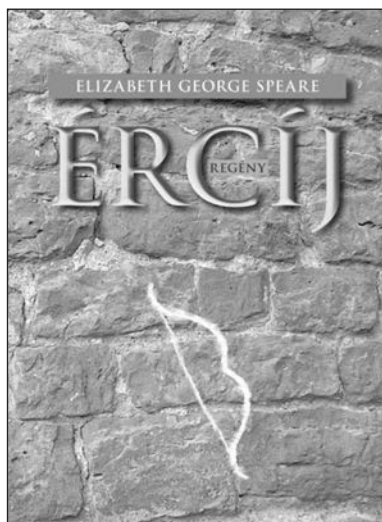
(Folytatás a 6. oldalon)

Lapunk állandó munkatársának, **Szenczi László** nyugdíjas szekszárdi tanárnak az elmúlt évben már második emlékező könyve hagyta el a nyomdát. A közösségünkől vétetett (1927-ben Bátorkeszin született) és a komáromi árvaházban jó hitalapokat kapott szerzőt nem kell különösképpen bemutatni olvasóinknak, hiszen bizonyágtételei és emlékképei évek óta szinte minden számunkban helyet kapnak. Kötet(ek)-be szerkesztett emlékező írásait is jó bizonyágtételként olvashatjuk.

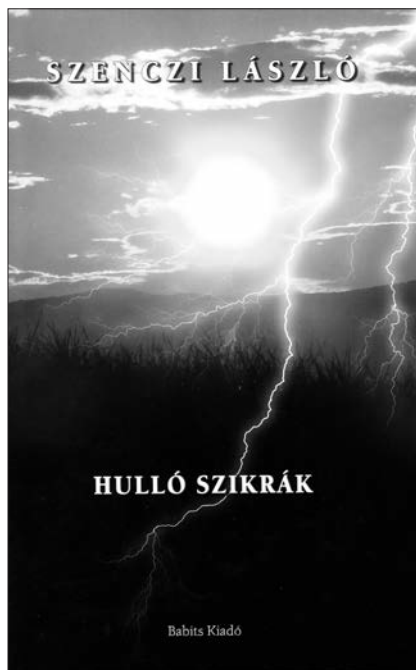
Mi készítette őt arra, hogy tollat ragadjon? Szépen megfogalmazza az indítékot a könyv 90. oldalán: „Földi utam vége felé közeledve a családi missziói munkára helyeztem a fő hangsúlyt. Hívó feleségemmel és a család széles körű összefogásával, bizonyágtevő család-történetet írtunk 17 kötetes kéziratban. Ezt követte Isten felszólítása („Beszéld el, mely nagy dolgokat tett az Isten veled” – Lk 8,39) megírt életem első könyvének megjelenése: Árvaságtól boldogságig. Az 500 példányban megjelent könyv rövid idő alatt gazdára talált. Az utókor számára ezzel őriztük meg Istennek életünkben megtapasztalt csodálatos tetteit. Naponként imádkozunk gyermekeink, családjaik, unokáink megtéréséért, és igyekszünk példamutató élettel igazolni lelki életünket. Nagyon szép misszió ez, amely hitünk szerint földi utunk után is megmarad utódaink számára missziói eligazításnak.”

ÉRCÍJ

Dániel, a Jézus korában játszódó regény főhőse, a rómaiak által meggyilkolt szülei halálának megbosszulását



Itt a lényeg, s ezekkel a gondolatokkal igazolva látom Hegedűs Loránt püspök egyik észrevételét is. Az elhangzása idején szöveget ütött a fejembe, s azóta is gyakran eszembe jut, ha önéletírás kerül a kezembe. Egy önéletírás kapcsán elhangzott megjegyzése nagyjából így hangzott: Milyen önéletrajzot írhat egy hívó ember, ha nem bizonyágtevőt!?



Szenczi László erre a kritériumra kiválóan ráértett, és igazán eleget tesz az effajta elvárásoknak. Legyen szó az egykori árvaházi mozgalomról, lelki hatásairól az életére nézve, a cserkészke-

désről (Csukás Zsigmond későbbi esperes parancsnoksága alatt), a Timótheus Szövetségről – mindenütt felvillan az Isten kezébe letett élet többlete.

Am a szerző a meg- és átélteken túl szélesebb körből is táplálkozik. Olvasmányélményei nagy hatással vannak rá, s az impulzusokat jelentő gondolatokat (reformációnk nagyjaitól, világhírű tudósoktól, jelentős munkásságot maguk mögött hagyó lelkipásztoroktól) kiválóan tovább tudja gondolni, ki tudja egészíteni saját megtapasztalásaival. Jó termőtalajra hull nála az írott szó, s mivel a családon túl szélesebb összefüggések is izgatják, tágabb közösségünk sorsa iránt is elkötelezett.

Jó példa erre, hogy nemzetünk sorsának jobbra fordulását az Istenhez téréstől reméli, amihez első lépésként nemzeti bűnbánatot kellene tartani. Persze, „kinek-kinek egyénileg is” meg kellene tenni ezt a lépést. A recenzeált könyv (egyébként Cseri Kálmán írt hozzá előszót) szerzőjének világlátása, a mindennapi hitélethez való praktikus hozzáállása, „bizonyágtevő hulló szikrái” is segíthetnek ebbéli erőfeszítésünkben.

A. Kis Béla

(Babits Kiadó, Szekszárd 2011)

Feladvány

Hogy hívták a komáromi árvaházat?

Kérjük, hogy megfejtésüket legkésőbb **október 15-ig** nyílt levelezőlapra, képeslapra vagy emailen juttassák el a **Kálvinista Szemle** szerkesztőségének a címeire (**930 10 Dolný Stál 386**). A helyes választ beküldők közt ajándék könyveket sorsolunk ki.

A júniusi számban feltett kérdésre azok válaszoltak helyesen, akik szerint a drog szó holland eredetű.

Azon kedves olvasóink közül, akik helyes megfejtést küldtek be, hárman részesülnek – a Zsinati Elnökség jóvoltából – jutalomban: **Kacz Mária** (Marcelháza), **Ribárics Márta** (Komárom) és **Skarba Adrianna** (Padány). Mindhárman egy **Reménység-naptárt** kapnak ajándékba.

Nyereményükhöz gratulálunk, postán küldjük el.

A szerkesztőség

Kis Lucia

(Kálvin Kiadó, Budapest 2012)

(Befejezés a 4. oldalról)

valgyis több mint 350 000 korona volt a hiány. A diákok számára a magas tandíjak tették lehetetlenné a jelentkezést, és az intézmény fennmaradását a mértéktelenül alacsony államsegély is hátravetette.

A közgyűlés foglalkozott még a Škol-ský referát sajátos kérdésével, ami arról szólt, hogy mely egyházi alkalmon lehetséges a csehszlovák állami himnusz elneklése. A püspöki hivatal és a közgyűlés azon a véleményen volt, hogy az elismert énekeskönyvi énekek használata a mérvadó. A közgyűlés végeztével ülésezett még az egyházkerületi bíróság, amely tizennégy közigazgatási és fegyelmi ügyben hozott döntést.

És hogy mi volt a jelentősége, milyen üzenete lehet a Szlovenszkoí Tiszáninnyi Református Egyházkerület Vajánban megtartott közgyűlésének és a lelkeszszenelésnek? Szép és emlékezeses példája ez a magyar–szlovák református együttélésnek és gondolkodásnak. Szlovák és magyar

KILENCVEN ÉVVEL EZEŐTTI ÜZENET 1922-ben egyházkerületi közgyűlés volt Vajánban

gyülekezesek tagjai együtt vannak szlovák és magyar iszeniszelesen, úrvacsoráznak egy magyar gyülekezesben. Szlovák és magyar gyülekezesekben szolgáló lelkipásztorok fogadalomtétele az egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség (Ef 4,5) jegyében. Olyan szépen vallotta ezt meg a vajáni lelkipásztor a prédikációjában: „*Látjátok, hogy minden politika ellenére eljöttek velünk együtt örvideni a buzgó szlovák kálvinisták tömegei is, és ezzel megmutatták a kálvinizmus testvériesítő erejét, megmutatták, hogy Jézus világosságában velünk együtt akarnak járni, az a világosság pedig összebb hozza a szíveket s elűzi a sötétség gáncsvetőit.*”

A közgyűlés pontjai az Istenbe vetett reménységről, az élni akarásról szóltak; miközben a formálódó egyház épp csak bonogatta a szárnyait. Minden határozata közösségi határozat volt. Az állammal és

minden elszennvedett sérelemmel szemben védekező és hitvédelmi állásfoglalást tett közzé. Nem engedélyezte a szlovák egyházmege létrejöttét, mivel nem tudta felmérni az új államalakulatba került reformátusok helyzetét. A püspöki jelentés tele van sejtellemmel és aggodalommal, és felvetette a küzdelmek sorozatát. Az egyház nem tudta meghatározni önmagát és létét a frissen létrejött Csehszlovákiában: kereste önmagát és helyét ebben az új létformában.

E kilencvenéves évforduló kapcsán szeretném a szívünkre helyezni a két vaknak a könyörgését: „*Könyörülj rajtunk, Dávid Fia!*” (Mt 9,27b), illetve Jézus Krisztus akaratát és szüntelenül jelenlévő kegyelmét, aki mindig ugyanaz marad, és nem változik, és ma is így szól: „*Legyen a ti hitetek szerint!*” (Mt 9,29b).

Buza Zsolt

Áldásos mindennapok – Isten kegyelméből Jubileumi évet zárt az alistáli iskola

„Áldjad én lelkem az Urat, és el ne fedlekezzél semmi jótéteményéről” (Zsolt 103,2). Ez az iskolaév az Alistáli Református Egyházi Alapiskola számára a visszaemlékezés és a hálaadás éve is volt, hiszen – Istennek hála – már húsz év tapasztalatával tekinthetünk a jövőbe.

Az immáron huszadik, a 2011/12-es tanév bővelkedett alkalmakban, programokban és eredményekben. Megemlékeztünk egyházi és nemzeti ünnepeinkről a tanítás keretén belül és vasárnaponként a gyülekezettel. Volt kisiskolák napja, karácsonyváró alkalom, táncoktatás, maszkabál. Megemlékeztünk a Föld napjáról és a költészet napjáról. Diákjaink színházi előadásokon, kiállításokon (a felső tagozatosok voltak például a Kontrasztkiállítás on is) vettek részt. Minden hónapban programokkal vártuk a nagycsoportos óvodáso-

kat. De nem hiányozhattak a kirándulások (bebarangoltuk Selmezbányát, jártunk Pozsonyban), az erdei iskola sem. Bekapcsoltunk a Szeretethid programjába is, és május 26-án ünnepi iszeniszelesen adtunk hálát az elmúlt két évtizedért.

A pedagógusok és diákok áldozatos munkáját tükrözik a tanulmányi eredmények, hiszen járási, kerületi és országos szinten, de anyaországi versenyen is sok diákunk



Az elballagott diákok osztályfőnökükkel

volt sikeres. Testvériskolánk képviselőit, a tiszakesszi Lorántffy Zsuzsanna Református Általános Iskola pedagógusait és diákjait június közepén fogadtuk, nagy szeretettel. Három napot töltöttek nálunk, ami alkalmat a-

Új igazgató

Édes Enikő személyében új igazgatója van az alistáli iskolának, ugyanis a presbitérium a július 3-án megtartott ülésén – az iskolaszék javaslatára – az ő pályamunkáját fogadta el. Kinevezése 2012. augusztus 1-jétől öt év időtartamra szól.

dott a közös lelki épülésre, kapcsolatunk fejlesztésére és bővítésére. Örömmel és Isten iránti hálával fuvaroztuk el őket Pozsonyba a buszunkkal, amit pár nappal korábban sikerült a gyülekezetünknek megvásárolnia. A tanévet június 29-én zártuk, illetve búcsúztunk a kilencedikesektől.

Köszönet illeti az iskola pedagógusait, diákjait, a szülőket, gyülekezetünk vezetőit és tagjait, egyházmegeink és egyházunk vezetőit, bel- és külföldi támogatóinkat és minden testvért, aki munkájával, adományával segített, imádságban hordozza életünket és munkánkat. Minden megtartatásért, kegyelemért és csodáért egyedül Istené a dicsőség! „*És legyen az Úrnak, a mi Istenünknek jó kedve mi rajtunk, és a mi kezünknek munkáját tedd állandóvá nekünk, és a mi kezünknek munkáját tedd állandóvá!*” (Zsolt 90,17)

Oros Márta



A törökszentmiklósi verseny alistáli résztvevői

Nem az a református magyar, akinek a nagyapja is az volt, hanem akinek az unokája is az. Kemény megállapítás ez, főleg tájainkon, ahol az asszimiláció és az istentelenség egyre forgácsolja sorainkat. Kemény, de igaz, még ha nagyszülőként és szülőként „tehetetlenül” is szemléljük az utánunk jövő generációk értékvesztését: a hitbeli, erkölcsi és nemzeti kötelékeink fájdalmas fellazulását.

Amikor Isten az égő csipkebokorban „bemutatkozott” Mózesnek, ennyit mondott: „Vagyok, aki vagyok...” (2Móz 3, 14a). Ez a *Vagyok* az örökkévaló Isten, aki önmagáról az állandóságot, a léte-zést, a múltat és a jövőt egyben tárta fel. Az Úr Jézus ugyancsak az állandóságot és a velünk való közösségvállalást hangsúlyozta, amikor azt ígérte nekünk: „...veletek vagyok minden napon a világ végezetéig” (Mt 28,20b). Isten pontosan tudja, hogy Ő kicsoda. A Szentírásból tudjuk, hogy „Isten a maga képmására alkotta az embert” (1Móz 9,6b), vagyis nekünk is tudnunk kellene, hogy kik vagyunk...

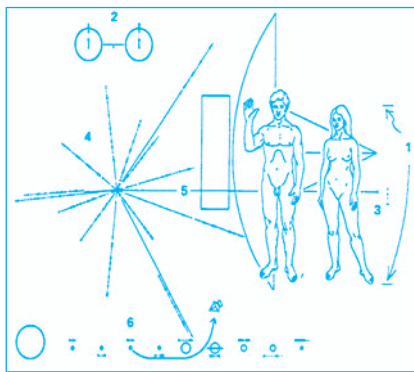
Az *identitás* alatt azonosságtudatot, önazonosságtudatot értünk; s valami miatt ezt a fogalmat szinte kizárólag a nemzeti hovatartozásunkhoz kapcsoljuk. A latin eredetű kifejezés azonban azt is jelenti, hogy azonosság. Pusztán így, minden „tudat” nélkül. Az azonossághoz azonban nem elég egyetlen valami, hiszen ami egyedi, az semmivel sem azonos. Kivel vagy mivel vagyok én azonos? Az Istennel? A teremtmény nem azonos a Teremtőjével, ahogy a szobor sem a szobrásszal és az önarckép sem a festőjével. Nem vagyunk azonosak az Istennel – de hasonlóak vagyunk hozzá. Az Úr Jézusról mondja az írás: „...nem olyan főpapunk van, aki ne tudna megindulni erőtlenségeinken, hanem olyan, aki hozzánk hasonlóan kísértést szenvedett mindenben, kivéve a bűnt” (Zsid 4,15). Ez a hasonlóságunk tőlünk függetlenül áll fenn. Vagyis: akkor is így van, ha nem tudatosítjuk. Ám ha tudatosul bennünk, akkor értékke válik, megtartó és gyarapító erő forrásává lehet: éppen azért, mert Istentől való. Az Istenhez való hasonlóságunk tisztázása után vizsgáljuk meg, hogy mennyire vagyunk hasonlóak egymáshoz.

1972. március 3-án az amerikai Cape Canaveral-i űrközpontból útnak indult egy 270 kilós űrhajó, a Pioneer-10. Műszerei 1997 márciusáig, huszonöt évig működtek. Tizenöt éve elfogyott belőle

IDENTITÁS (Hazaszeretet – kozmopolitizmus)

Református magyar vagy magyar református vagyok?

a szufla, de folytatja az útját a légüres térben. Ez az űrhajó viszi az ember „bemutatkozását” a nagy semmibe. Az oldalán egy aranyozott lemezen egy ábra látható. Jobb oldalon egy férfi és nő emberi test rajza, az emberalakok mögött maga az űrhajó. Az eredeti terv szerint a nő és a férfi egymás kezét fogta volna, de ezt elvetették, mert úgy vélték, hogy e miatt az idegenek azt gondolhatnák, hogy a két alak egy lényt ábrázol. A csilagszerű ábra a Nap és a Naprendszer helyzetét mutatja, alatta a Naprendszer sematikus ábrázolása található. Ezt az ábrát, akár az emberiség bemutatkozásának, öndefiniálásának is felfoghatnánk. Eszerint mi emberek nem hasonlóak, hanem egyformák vagyunk: férfiember és asszonyemberek. A többi (bőrszín, nyelv, kultúra, vallás) csak részletkérdés.



Isten nem ilyenek lát minket! Ő látja az emberiséget és benne az embert is. Ő „úgy szerette a világot”, hogy „aki hisz őbenne...”, vagyis közösségként és egyénként tekint ránk. Isten előtt az azonosságunk és az egyediségünk kerül tökéletes elegyítésbe. „Ti pedig Krisztus teste vagytok, és egyenként annak tagjai” (1Kor 12,27). „Mert ahogyan egy testnek sok tagja van, de nem minden tagnak ugyanaz a feladata, úgy sokan egy test vagyunk a Krisztusban, egyenként pedig egymásnak tagjai” (Róma 12, 4–5).

Identitásunknak tehát vannak közösségi és személyes összetevői. A személyes az, ami valóban mindenkiben más; ezt nevezhetnénk akár egyéniségnek vagy habitusnak. A közösségi azonban társas lényként kapcsol össze.

Az ószövetségi időszak választott népének „könnyű” dolga volt. Egy zsidó embernek elég volt úgy bemutatkoznia, hogy ő zsidó, s ezzel elmondott mindent önmagáról. Pedig valójában népe a zsidó, vallása a judaizmus, nyelve a héber

és országa Izrael volt. Mindez benne volt egyetlen szóban. Az újszövetségi idők választott népe a keresztyénség. Az Úr Jézus a golgotai kereszten megújított szövetségben a megváltásunk tökéletes áldozatát végezte el, nem változtatta meg teremtett ember voltunkat. Nekünk a keresztyénségünkön belül van népünk, nyelvünk, kultúránk, erkölcsünk – identitásunk. Mindezt a keresztyénségünk nem szünteti meg, hanem összefogja, ezáltal kiemeli, és így teszi valóságos, Istentől való értékke.

Adódik a provokatív kérdés: van-e a magyaroknak Istene? Ha Ábrahámnak, Izsáknak és Jákóbnak van Istene, aki a választott nép Istene, vagyis a zsidók Istene, éppen Jézus Krisztusban lett ugyanez a Szentháromság Isten minden keresztyén ember Istene. Vagyis a magyar emberé és a magyar keresztyénéké is. Van tehát magyarok Istene! Ha nem volna, akkor hogyan beszélhetnénk hozzá és vele magyarul, olvashatnánk az ígését magyarul, imádkozhatnánk magyarul? S ha nem Ő teremtett volna minket magyar emberré, akkor miért lennénk egyáltalán magyarok?

Nemzeti hovatartozásunk Istentől való. És ugyanez az Isten a többi keresztyén nép és nyelv Istene is. Magyarságunk éppen a keresztyénségünkben tud felértékelődni és tudja megtalálni az Istentől rendelt helyét. Ha ezt tudatosítjuk, attól még nem vagyunk nacionalisták. De ha nem vesszük figyelembe, akkor könnyen azzá lehetünk. A nemzeti hovatartozásunk nem nőhet a szeretetparancsban foglaltak fölé! A nacionalista ember éppen ott téved, hogy figyelmen kívül hagyja a tényt, hogy a másik ember is Isten teremtménye, sőt Jézus vérének megváltott gyermeke.

Egy hívő ember soha nem lehet nacionalista, de nem lehet kozmopolita sem. A *kozmosz* azt jelenti: világpolgár, az egyetemes emberi haladás iránt elkötelezett ember. Ám mi tudjuk, hogy a keresztyénség több az emberi haladás eszméjénél, több a humanizmusnál, hiszen az élet valódi értelmét tárja elénk. A keresztyén ember nem az egyetemes emberi haladás elkötelezettje, hanem az Úr Jézusé. A kozmopolita tehát a bűnben lévő világ embereszményéhez igazodik, holott Pál apostol egyértelműen fogalmazott: „...ne igazodjatok e világhoz, hanem változzatok meg értelmetek meg-
(Folytatás a 8. oldalon)

(Befejezés a 7. oldalról)

újulásával, hogy megítélhessétek: mi az Isten akarata, mi az, ami jó, ami neki tetsző és tökéletes” (Róma 12,2).

A szónak van egy másik értelme is: a kozmopolita olyan ember, akit nem fűznek szorosabb szálak népéhez és nemzete kultúrájához. Vagyis nem vállalja az azonosságot a többiekkel. Ez már a teremtés eredeti rendelkezésével is ellentétes, hiszen Isten nem a nagyvilágba pottyantotta bele az embert, hanem kijelölte mindannyiunk helyét. A néphez, nemzethez, kultúrához való kötődés Istentől való, és gyökereket jelent. Megmaradást abban, amibe az Úr belehelyezett. Ismét Pál apostol int ennek fontosságára, amikor Timóteushoz intézi szavait: „*De te maradj meg abban, amit tanultál*” (2Tim 3,14a).

De hogyan éljen Istentől való önazonosság tudattal az egyház és az egyház embere egy olyan társadalomban, amely ezt a tartást nem értékeli, sőt inkább megveti és támadja?! A mai világ nem akar gerinces és erkölcsös, tartással bíró embereket nevelni. Nem kell „magyarkodni” – mondják sokan. A mi társadalmunk sokkal inkább gerinctelen, manipulálható, „konzumidióta” emberek tömegének kialakítására törekszik. Mi magyarok meg különösen is zavarjuk a képet egy serdült korú nemzetállamban. Ezért méltéyznek minket azzal, hogy ha Szlovákiában élünk, hát igazodjunk a többséghez, boruljunk össze, és adjunk már le abból a nagy magyarkodásunkból... Ez az út nem a krisztusi szeretet és az isteni rendelés útja. Nekünk őriznünk és művelnünk kell azt az „Édent”, amibe az Úr minket behelyezett. Ez pedig a keresztyénségünk, magyarságunk, református egyházunk, a saját gyülekezetünk és a családjunk.

És van még egy – ugyancsak provokatívnak tűnő – kérdés: lehet-e egy keresztyén egyház nemzeti (vagy nemzeti kisebbségi) egyház? A válaszom: igen! Isten kegyelmét egy magyar református (vagy református magyar) ember magyarrá, a maga nemzetében, kultúrájában, történelmében és élő jelenében tudja csak igazán megélni. Ez volt a reformáció egyik nagy felismerése és vívmánya: anyanyelven, érthetően szólalt meg Isten igéje. Nemzeti tartása miatt nem lesz nacionalista egyetlen keresztyén egyház sem, sőt inkább jobban be tudja tölteni küldetését a rábízottak között.

Persze, ez a gondolat politizálásnak tűnik, és egyre gyakrabban mondják azt is, hogy az egyház ne politizáljon. Pedig

IDENTITÁS (Hazaszeretet – kozmopolitizmus)

meg van írva, hogy: „...a teremtet világ sóvárogva várja az Isten fiainak megjelenését” (Róma 8,19); „Ti vagytok a föld sója. Ha pedig a só megízetlenül, mivel lehetne ízt visszaadni? Semmire sem való már; csak arra, hogy kidobják, és eltámasszák az emberek” (Mt 5,13). Ezek az igék lerombolják a kételyeink falait, és nevetségessé teszik az alibista eszméket a bűnös politikáról és a politizálni merő keresztények hitetlenségéről. Krisztus tanításánya nem maradhat társadalmi elzártágban! Nem pártpolitikai vagy ideológiai érdekeket képvisel, hanem Krisztus



tust a világban. Illés prófétának annak idején ki kellett mondania Aháb királyról, hogy a kutyák fogják felnyalni a vérért, Jezábel királynéről pedig, hogy a kutyák eszik meg a tetemét Jezeél falainál. És úgy lett! Jeremiás még jármot is akasztott a nyakába, hogy kiabrázolja a hűtlenség jutalmát: a fogságot. Ez is megtörtént. A „politizálásunk” prófétai szerep ma is. Tartalma az evangélium hirdetése és a krisztusi értékrend felmutatása az igazság és a lelkiismeret hangján, az Istentől kapott értékeink (Éde-nünk) őrzése és művelése során.



Gyakran mondják hívő emberek is, hogy ne politizáljon az egyház, és főleg ne a lelkipásztor. Ilyenkor meg szoktam kérdezni: mi az, amire még nem kíváncsi az én szeretett testvérem? Ne beszéljek társadalmi jelenségekről, mert az politika? Ne mondjam ki, hogy a hazugság bűn, mert úgy is lehet érteni, hogy a hazug politikusokat bántom? Ne beszéljek a felebarát tulajdonának megkínálásáról, mert valaki úgy gondolhatja, hogy a korrupt vezetőket prédikálom ki? Vagy a páráztság elítélését is tegyük indexre, mert – a mostani erkölcsi viszonyok közepette – sokakat bánthat a parancsolat? Esetleg azért, mert nem jó és nem kedves hallani, az ember bűnös voltáról se szólnak? Ám akkor nincs értelme beszélnem a bűnbocsánatról sem, a keresztről sem és Jézus Krisztusról sem... Akkor fölösleges a megváltásról és az abból fakadó emberi tartásról beszélni. Akkor nem kell identitás sem. Lehet, hogy így az embereknek fogunk tetszeni, csak-hogy meg van írva: „*Istennek kell inkább engedelmeskednünk, mint az embereknek*” (ApCsel 5,29b).

Reformatus magyarként legalább annyit kellene tudnunk ma is, amennyit őseink tudtak és gyakoroltak: „*A református ember mindennap Bibliát olvas és imádkozik; minden vasárnap istentiszteleten vesz részt; minden alkalommal él az úri szent vacsorával; jövedelmének a tizedét szabad belátásából Isten szent ügyére szánja, de a »tized tizedét« saját egyházközségének juttatja; »bölcsőtől a koporsóig« éli egyháztagságát; erényeiben példát adó és bűneiből, vétkeiből alázattal megtérni tud.*” S ha ehhez hozzátesszük a magyarságunk dolgát, akkor folytathatjuk a sort: nemzetiségét nem adja el és nem adja föl, gyermekeit magyar iskolában taníttatja, nemzeti ünnepeinket közösségben megtartja, nyelvét használja és őrzi, nevét hivatalosan is magyarul használja, Isten iránti hálával büszke a múltjára, nemzeti történelmére és ezredéves államiságára, s a magyar jövőt Isten kegyelmében keresi és becsületes munkával munkálja.

Mi magyarul tudunk megmaradni legkönnyebben reformátusnak, és református keresztyénként fogjuk tudni megőrizni és gyarapítani Istentől való csodás ajándékunkat: magyarságunkat is. Adja az Úr, hogy így legyen!

Somogyi Alfréd

A Selye János Egyetem Református Teológiai Kara június 24-én megtartott diplomaosztó ünnepségén négy teológiai doktort is avattak (*l. a tudósítást a 15. oldalon*). Az alább bemutatandó Abaházi Zsolt és Czinke Tímea 2011. augusztus 30-án védte meg disszertációját és vált jogosulttá a teológiai tudományok doktora (PhD) akadémiai cím viselésére. Fekete-Tóth Andrea és Szabó István 2012. június 22-én tett rigorózus doktori vizsgát és szerezte meg a teológia doktora (ThDr.) akadémiai titulust, az ő bemutatásuk (objektív okok miatt) a következő lapszámra marad. (A szerkesztőség)

ABAHÁZI ZSOLT

1984. július 8-án született Királyhelmeccen. Az általános iskolát 1990 és 1998 között Bacsókában, illetve Bélyben, közép fokú tanulmányait pedig 1998 és 2002 között Királyhelmeccen a magyar tan nyelvű gimnáziumban végezte. A sikeres érettségi vizsgát követően felvételt nyert a komáromi Calvin J. Teológiai Akadémiára. Miután az intézmény állami akkreditációt nyert, az ötéves képzést követően 2007-ben a magiszteri oklevelet már a ko-



Fotó: Esztergályos István

máromi Selye János Egyetem Református Teológiai Karának végzős diákjaként vehette át.

2008-ban felvételt nyert a teológiai kar nappali tagozatos doktori programjára. Témavezetője Molnár János dékán-tan-székvezető volt. Disszertációs munkájában – címe: *Vallások a Magyar Királyság területén a 16. századtól a 18. századig* – azt a meglehetősen színes vallási képet igyekezett bemutatni, amely az említett

Újabb védések a teológiai karon Doktoravatás a Selye János Egyetemen

időszakban a történelmi Magyarországot jellemezte.

Véleménye szerint vallástörténeti szempontból a tárgyalt korszak a legérdekesebb időszaka a magyar történelemnek. Ennek bizonyítására két okot említ: az egyik, hogy a politikai viszonyok lehetővé tették a katolicizmus meggyengülését, ami jelentős mértékben hozzásegítette a protestantizmust a hitújítás ügyének elterjesztéséhez. Másrészt pedig (ugyan-csak a politikai viszonyoknak köszönhetően) a leigázott és feldúlt ország lakosságára jellemző volt valamiféle felfokozott religiozitás, ami nagyban elősegítette az új, protestáns egyházak elterjedését, ugyanakkor megújulásra készítette a katolicizmust.

A disszertáció megírása során végig arra törekedett, hogy a vizsgált (nagyjából háromszáz évet felölelő) korszak összes vallását, illetve felekezetét, valamint ezek egymáshoz való viszonyát a lehető legobjektívebb módon sikerüljön bemutatnia. Elsődleges célja természetesen az egyes jellemző sajátosságok bemutatása volt, de a dolgozat nem nélkülözi a rövid egyháztörténeti kitekintést sem.

CZINKE TÍMEA

1977. július 9-én született Vágsellyén, Szabó Miklós és Jobbágy Erzsébet első gyermekeként. Egy mátyusföldi községben, Deákiban nevelkedett húgával és öccsével együtt. Itt végezte el az alapiskolát (1987 és 1989 között a Vágsellyei Művé-



zeti Alapiskola rajzszakára is járt), 1995-ben a galántai gimnáziumban érettségizett. Tanulmányait a komáromi Calvin J. Teológiai Akadémián folytatta. A teológia mellett katechetikát is tanult, mindkét szakot 2000-ben végezte el.

Lelkeszi szolgálatba való kibocsátásával egy időben kötött házasságot Czinke Zsolt lelképásztorral, aki egyben a CJTA könyvtárosa is. A Mindenható három gyermekkel áldotta meg házasságukat: Ben-cét (2001), Csengét (2004) és Sárát (2008) közösen próbálják hitben élő magyar emberekké nevelni. 2001-ben tette le az első lelkészképző vizsgát, majd két év elteltével a másodikat. A 2004-ben indult Selye János Egyetem első hallgatói között a Tanárképző Karon folytatta tanulmányait, ahol angol nyelv és irodalom–katechetika szakon 2009-ben magiszteri vizsgát tett. (Miután a CJTA belenőtt a Selye János Egyetembe, 2006-ban teológiából megszerezte a magiszteri titulust.) 2007 és 2011 között doktori képzésben vett részt az SJE Református Teológiai Karán dr. Kocsev Miklós tanszékvezető irányításával. Doktori disszertációjának címe: *A Szlovákiai Református Keresztyén Egyház és a katechézis*. Opponensei dr. Fekete Károly, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem rektora, dr. Fodorné dr. Nagy Sarolta a Sárospataki Református Teológiai Akadémiáról és dr. Szabó Lajos, a Budapesti Evangélikus Hittudományi Egyetem rektora voltak.

Doktori értekezésében a Szlovákiai Református Keresztyén Egyház katechézisének történeti áttekintését végezte el, 1920-tól napjainkig. A szociológiai és történelmi kontextus figyelembevételével vizsgálta a hit továbbadásában napjainkig tett lépéseket, különös tekintettel a vallásos nevelésre és az iskolaügy küzdelmeire. Vizsgálódásának tárgyát a kor jegyzőkönyvei és periodikumai alapján tárta fel.

2000-től férjével a Bátorkeszi Református Egyházközségben szolgál, jelenleg beosztott lelkészként. 1999-től végez aktív pedagógiai munkát. 2000-től a bátorkeszi alapiskola, a Rét utcai és a Kis utcai óvodák pedagógusa. Doktorandusként 2007 és 2008 között *Bevezetés az Újszövetségbe* címmel, majd pedig 2009 és 2010 között *Bevezetés a katechetikába* címmel adott elő az SJE Református Teológiai Karán.

Aktív gyermek- és ifjúsági munkásként végzi szolgálatait. 1992-től tagja a Fiatal Reformátusok Szövetségének (Firesz), melynek 1999 és 2003 között országos vezetőségi tagja is volt. 1998-tól gyermek- és ifjúsági táborok szervezője. 2012 augusztusától tagja a Magyarországi Református Egyház Doktorok Kollégiumának.

Vándorlás a búzamezőkön keresztül

„Az Emberfia ura a szombatnak” (Lk 6,5).

Ajjaj, ezek a farizeusok! Mennyit bosszantották és akadályozták az Úr Jézust! Ezúttal is. Jézus a tanítványaival gabonaföldön ment át. Szombat volt, a nyugalom napja, amilyen ma nekünk a vasárnap. A búza érett, a tanítványok letépték a kalászeket, kimorzszolták a magokat a tenyerükbe, és megették. Bizonyára finom volt.

Voltak ott azonban farizeusok, akik ezt látva megharagudtak. Ezt mondták: „Miért tesztek olyat, amit szombaton nem szabad?” (Lk 6,2b). Akkor az Úr Jézus Dávidra emlékeztette őket, aki annak idején megetté a megszentelt kenyereket, amit pedig csak a papok ehetek meg.

Dávid nagy bajban volt, mert Saul király elől menekült, aki őt halálra üldözte. Ezért ehette meg a szent kenyereket, amit pedig a törvény szerint nem tehetett volna.

Így kelt az Úr Jézus a tanítványai védelmére. Ezt mondta a farizeusoknak: „Az Emberfia ura a szombatnak.”

Molnárné Miklós Malvína



Megújultak szívben és lélekben Saul élete volt a téma a bátkai táborban

A jókai Emmaus Evangelizációs Közösség munkatársainak (Andrássy Zsuzsa, Deák Janka, Szabó Zsuzsa, Kiss Szilvia, Sebők Salome) köszönhetően az idén is nagy sikerrel került megrendezésre Bátkában július 2-a és 6-a között a nyári napközi tábor, ahol mintegy harminc bátkai és környékbeli gyermek tölthetett öt értékes napot. A tábor vezérgondolata a 37. zsoltár 5. verse volt: „Hagyd az Úrra utadat, bízzál benne, mert ő munkálkodik.”

Az Isten iránti bizalom felébresztését, átélését kívánta segíteni gyermekeink életében ez a tábor, amely Saul életének megismerésével, sok-sok játékkal, közösségépítő gyakorlatokkal, énekléssel, sporttal és versengéssel telt a részt vevő fiatalság örömeire. A füleki Motolla kézművesműhely jóvoltából pedig a gyerekek

csodálatos dolgokat készíthettek agyagból és gyékényből. Nem hiányozhatott az imádság és az Isten igéjének megismerésében való igyekezet sem. Istennek adunk hálát ezért az alkalomért, amikor megköszönjük mindazok munkáját, akik azon fáradoztak, hogy ez a pár nap gyermekeink javára és épülésére szolgáljon. A tábor megszervezője és vezetője Gyurán Ágnes volt, a bátkai gyülekezet katechétája és presbitere.

A tábornak a bátkai alapiskola adott helyet, és a község önkormányzata, valamint a helyi református egyházköztség támogatta. A hét folyamán a gyerekek nagy étvággal fogyasztották az iskola szakácsnőinek finomságait mellett Péter Ilona presbiter pogácsáit és Ultis Malvinka pam-puskáit.

Nagy lendületet vitt a tábor napi programjába a fiatal önkéntesek (Balyo Andree, Bene Veronika, Csizi Margit, ifj. Gyurán Ágnes, Nagy Viktória, Nagy Zoltán, Zsíros Péter) szolgálata. Áldja meg őket az Isten! Soli Deo gloria!

Boros István

Ezt látniuk kellett!

KOEN-tábor Dunamocson

Az idén Dunamocson mintegy ötven résztvevővel tartották meg (már hatodik alkalommal) az Immánuel gyülekezeti házban az ötnapos nyári bibliai napközis gyermektábort, melynek témáját a holland KOEN Alapítvány által előkészített program adta *Ezt látnod kell!* címmel. Az óvodások és alapiskolások számára készített, főleg Elizeus próféta történetére fókuszáló együttléthez sok kézművesség és játék, valamint kirándulás is kapcsolódott.

A reggel nyolctól délután négyig tartó foglalkozásokon így került előtérbe Elizeus csodatétele az olajjal a sareptai özvegynél, a súnémi asszony gyermekének feltámasztása, Naámánnak a leprából való meggyógyítása, valamint a dótáni történet az arámiakkal. Az utolsó nap témája pedig Jézusnak a vak fiú meggyógyítására fókuszált.

Az öt nap alatt a témafelvezető előadásokat csoportos megbeszélések követték, majd lehetett focizni, metázní, színes pólókat készíteni, a lábnyomot megörökíteni egy nagy lepedőn, ajándéktárgyakat díszíteni, origamizni. A



tábor résztvevői az egyik délutánt a párkányi Vadas fürdőben töltötték, egy másikon pedig az egykori pincesorra, a Mocsolyára látogattak el. A napközis tábor közös istentisztelettel zárult a templomban.

„Jó látni, hogy egész éves munkánk érző szívekre és halló fülekre talál egy ilyen közösségben” – mondta Dobai Sándor esperes, dunamocsi lelkipásztor, aki fontosnak tartja, hogy minden éven megszervezzék az ötnapos tábor, mert az összefogja nemcsak a résztvevőket, hanem a gyülekezeti közösséget is.

–ii–

Firesz-sportnap

Időpont: 2012. szeptember 29., (szombat)

Helyszín: Nemesócsa (a református templom és a sportpálya)



Nemrégiben két olyan nagyszabású nemzetközi börtönkonferenciára is sor került, amelyen egyházunk képviselőjében *Antala Éva* nagyölvedi lelkipásztor is részt vett. Alább az ő írásait olvashatják kedves Olvasóink. (A szerkesztőség)

A Németországi Evangélikus Egyház börtönlelkészei május 7-e és 11-e között a bajorországi Bad Alexandersbadban szervezték meg éves továbbképzőjüket. A százhusz hazai résztvevő mellett még tizenhét külföldi vendég kapott meghívást a környező országokból.

Érdekesnek tűnt a konferencia témája: *Áldozathozatal nélkül*. Vagyis, miként lehet megoldást találni arra, hogy egy-egy bűncselekmény alkalmával minél kevesebben váljanak áldozattá. Lehetséges-e emberségesebbé, méltóságteljesebbé tenni a helyzetüket? Ezekre a kérdésekre próbáltunk választ keresni. Szó esett az áldozatok és elkövetők békéltetésének lehetőségeiről. Az egyes előadásokból kiderült, hogy a bűncselekmény elkövetője – szinte majdnem minden esetben – áldozat is egyben, amivel nagyon ritkán foglalkozunk. Pedig a börtönben lévők sikeres reszocializációjának elkerülhetetlen folyamata az áldozatok megkeresése, a jóvátétel és a megbocsátás.

Nagyszerű előadásokat hallhattunk **Michael Walter**, **Maïke Schult** és **Konrad Stauss** közvetítésében, akik más-más oldalról közelítették meg a konferencia témáját: teológusként, pszichológusként, pszichiáterként. A továbbképzőn részt vett az észak-rajna-vesztfáliai büntetés-végrehajtás országos intézetének igazgatója is, aki előadásában hangsúlyozta: végre el kellene vetnünk azt a tévhitet, hogy az áldozatoknak és az elkövetőknek törvényszerűen gyűlölniük kell egymást. Ezért Németországban a közeljövőben

ÁLDOZATHOZATAL NÉLKÜL Két helyszínen a fogvatartottakról

törvénybe is iktatják az áldozatok védelmét, a megbékélés pozitív megélését, amely bizonyos esetekben akár az elkövető börtönbüntetésére idejének csökkentéséhez is vezethet. Maïke Schult figyelmeztetett: egy trauma az áldozat és az elkövető esetében – bibliai kifejezéssel élve – harmad- és negyedíziglen is hathat.

A konferencián természetesen minden nap adódott csoportbeszélgetésre is alkalom, és sor került a német börtönlelkészek szokásos éves közgyűlésére is. Ellátogattunk Flossenburgba, ahol a II. világháborúban koncentrációs tábor hoztak létre (itt élte élete utolsó napjait a híres teológus, Dietrich Bonhoeffer); mindannyiunk számára megrázó élmény volt.



A Börtönlelkészek Európai Szervezetének konferenciáját június 4-e és 8-a között tartották meg Erdélyben. A nagygyűlésnek a Nagyszeben és Brassó között található Felsőszombatfalva adott otthont, mégpedig egy ortodox kolostor, hiszen a házigazda a Román Ortodox Egyház volt. Európa szinte minden országából érkezünk (Szlovákiából még Ján Šefčík, az apostoli egyház börtönlelkésze), összesen százhuszonöt börtönlelkész tanácskozhatott egy héten keresztül, miközben dicsőíthette a Megváltót. Mivel Erdélyben először tartott konferenciát ez az európai szervezet, a Román Ortodox Egyház erőteljesen képviseltette magát. (Sajnos az erdélyi protestáns lelkészek nem voltak jelen, pedig közülük többen is szolgálnak börtönfalak mögött, bár hi-

vatásos börtönlelkésként még nem kapnak státust.) A konferencia témáját a 138. zsoltár 3. verse adta: „*Amikor kiáltottam, meghallgattál engem, bátorítottál, lelkembe erőt öntöttél.*”

A napot mindig áhitattal kezdtük, amelynek lelki vezetője a híres amerikai teológus, **Richard Rohr** ferences rendi szerzetes volt. Majd plenáris ülésen hallgathattuk a börtönlelkészek „nagyjait”. Elsőként Nagy-Britanniából **Bob Payne** nyugalmazott anglikán börtönlelkész osztotta meg sokéves tapasztalatait a résztvevőkkel. Majd következett **Eminence Irineu** román metropolita és **Anton van Kalmthout** holland egyetemi tanár, akik az emberi jogok és a bűnmegelőzés területén munkálkodnak hosszú ideje.

Tizenhárom szakmai műhely várta az érdeklődőket. Lehetőség nyílt teológiai, pszichológiai, jogi és gyakorlati ismeretekben gazdagodni. A konferencia végén egy zárónyilatkozat is született, melyet minden európai egyháznak elküldenek. A deklaráció főbb pontjai a következők:

A konferencia sürgeti a kormányokat és egyházakat, hogy sokkal inkább segítsék a bűnesetek áldozatait a bánat és a veszteség megélésében. A konferencia tudatában van annak, hogy a büntető igazságszolgáltatási rendszer mennyire figyelmen kívül hagyja az áldozatokat.

A konferencia megerősíti minden fogvatartott számára az emberi teremtménynek kijáró tisztelet megadását. Felhívja az egyházak figyelmét, hogy hallassák hangjukat a börtönökben azokért a jogokért is, melyek a reintegráció során minden fogvatartottat megilletnek.

Minden egyházat kér, hogy támogassa a börtönökben folyó lelkipásztori szolgálatot. Minden gyülekezeti tagot arra kérnek, hogy legyenek tudatában a bűnelkövetés bonyolult tényének, hogy az előítéletek eltörlődjenek, a szabadultat segítse a társadalom. Minden fogvatartottat arra bátorítanak, hogy vegyen részt az áldozat és az elkövető közötti viszony helyreállítása érdekében folyó munkában. A konferencia meghív és bátorít minden fogvatartottat a lelkipásztori szolgálat „igénybevétele”.

Tudásban gyarapodva érkezhettünk haza, és bízunk abban, hogy a hallott előadásokból merítve Isten segítségével valóban megerősödünk lelkiekben is, hogy a megkezdett munkát erős hittel és meggyőződéssel tudjuk végezni továbbra is. Soli Deo gloria!



A börtönlelkészek a felsőszombatfalvai ortodox kolostor udvarán

Június 1-je és 6-a között kerekasztal-megbeszélés volt egyházunk és a külföldi testvéregyházak, valamint az egyházunkat támogató segélyszervezetek képviselői közt. A találkozón részt vett **Andreas Hess**, az Európai Protestáns Egyházak Közössége (GEKE) titkára (a HEKS svájci segélyszervezet volt elnöke); **Dietmar Aarends**, az Északnémet Református Egyház diakóniai szervezetének elnöke; **Susanne Labsch**, a baden-württembergi egyházkerület ökumenikus kapcsolatokért felelős tanácsosa; **Enno Haaks**, a Gustav-Adolf-Werk főtitkára; **Ulrich Barniske**, a Reformierter Bund képviselője, valamint **Albert Heldorn** és **Henk Selles**, a Stichting Hulp Oost-Europa holland segélyszervezet képviselői. Egyházunkat **Fazekas László püspök** és **Fekete Vince főgondnok**, **Molnár Sándor zsinati főtanácsos**, **Rákos Loránt jogtanácsos** és **Batta István külügyi tanácsos** képviselte. A tanácskozáson jelen volt még **Molnár Árpád püspöki titkár**, és egy-egy beszámolóval szolgált **Édes Enikő** közoktatási tanácsos, **Mikos Annamária**, a diakóniánk igazgatója és **Süll Tamás** egyetemi és ifjúsági lelkész.

Fazekas László püspök a maga szelíd és türelmes módján törekszik egyházunk javára és egységén munkálkodni. Jól ismervén egyházunk állandó gondjait, már régebben eldöntötte, hogy módosítani kell az egyház eszközekezelését. A változtatás hatékonyságát, kedvező hatásait megtapasztalhatta a Csehtestvér Evangélikus Egyháznál. A módot, hogy hogyan lehet a dolgokat mozgásba lendíteni, két évvel ezelőtt **Andreas Hess**, a svájci HEKS volt területi képviselője mondta el: kerekasztal mellé kell ültetni az összes érintettet.

A döntés a kerekasztal összehívásáról egy évvel ez után történt meg. A megszólítottakkal, annak érdekében, hogy részvételük biztos legyen, folyamatosan kapcsolatban álltunk. Végül 2012. június 1-je és 6-a között a Komárom melletti Csallóközarányoson rendeztük meg az első, többnapos kerekasztal-találkozót az említett nyugat-európai szervezetek képviselőivel. A rendezvény (egyházunk eddigi gyakorlatától eltérően) külső szolgáltató cég igénybevételével, gördülékenyen zajlott.

A rendezvényt keretbe foglalta a nyitó és a záró elcsendesedés, mindkét esetben

Kerekasztal-találkozó egyházunk szervezésében SIKERES VOLT A TANÁCSKOZÁS

németül hangzott Isten szava. Vasárnap az *Ef 4, 1–7* szavain alapult a hirdetett szó, a kedd reggeli áhítat alapját az *5Móz 31, 13* képezte.

A kerekasztal külföldi résztvevői megismerkedtek egyházunk életének több részterületével (szolgálatával, anyagi helyzetével, pénzgazdálkodásával és terveivel). A részterületeket rövid, összegző előadásban ismertette az adott téma gazdája (volt olyan előadó is, aki kivétit használt). A szóban nem ismertett további fontos területekről pedig írásos ismertetőt kaptak a vendégek.

Megtudhatták, mik lesznek az állami támogatás kilátásba helyezett, fokozatos csökkentésének, majd megszüntetésének várható következményei. Megvitatták az egyházunkban kialakult nemzetiségi feszültség okát, következményeit. Javaslatot tettek egy, a helyzet megértését és

gó népzene és ének szólt. Vendégeink szívesen vettek részt a rögtönzött táncban – tánctanulásban. Máskor egy neves dél-szlovákiai borospincében ismerkedhettek meg a borkészítés rejtelmeivel és a műveletek érlelt eredményével – a borral. Természetesen ezek a kirándulások, a közben folyó kötetlen beszélgetések a kölcsönös megértést munkálták.

Az utolsó napon tartott áhítat után a kerekasztal résztvevői összegezték a tanácskozást, meghatározták a következő lépéseket. A hivatalos program tulajdonképpen közös ebéddel ért véget, de az érdeklődők utána még idegenvezető kalauzolás mellett tettek egy városnéző sétát Komárom belterületén.

A kerekasztal-megbeszélés elérte a célját: egyházunk képviselte tárgyalt nyugati támogatóink egy részével. A tár-



mindkét fél számára elfogadható megoldást munkáló tudományos konferencia összehívására.

Az egész napon át tartó, figyelmet igénylő tárgyalások után, lazításként este más és más program várta a résztvevőket. Egyszer autentikusan előadott csán-

gyaló felek közös érdeke az egyházunknak nyújtott támogatások áttekinthetőség, összehangolása és célirányossága. A résztvevők megegyeztek abban, hogy a kerekasztal-találkozót rendszeressé teszik.

Batta István



Pedagógiai műhely alakult Miskolcon AZ EGYÜTT GONDOLKODÁS A CÉL

2012. június 2-án a miskolci Lévy József Református Gimnázium és Diákotthon dísztermében sor került a Felső-magyarországi Református Pedagógiai Műhely alakuló ülésére – a műhely a Felvidék, a Tiszáninneni Református Egyházkerület (és reményesség szerint még Kárpátalja) területén működő református oktatási intézményekben dolgozó pedagógusok szakmai fóruma kíván lenni.

Az alakuló ülésre az intézmények igazgatói, igazgatóhelyettesei és a szakmai munkaközösségek vezetői kaptak meghívást. A Felvidékről öt, a Tiszáninneni Református Egyházkerületből tíz iskola képviseltette magát Miskolcon. Öt munkacsoportban folyt a megbeszélés (alsó tagozatos, magyar és idegen nyelvi, történelem és társadalomtudományi, termé-

szettudományi és vezetői), ahol a résztvevők igyekeztek megfogalmazni elvárásait a műhely munkájával kapcsolatban.

A találkozón két előadásra is sor került: **Márkus Gábor**, a Református Pedagógiai Intézet igazgatója az egymástól való tanulás jelentőségéről tartott előadást, illetve **Sarka Ferenc**, a Miskolci Egyetem Tanárképző Intézetének a munkatársa, a Magyar Tehetséggondozó Társaság alelnöke ismertette a magyarországi tehetséggondozás helyzetét és a szeptemberben induló Tehetséghid pályázatot.

A pedagógusműhely célja, hogy a református intézményekben tanító pedagógusoknak lehetőséget adjon az együtt gondolkodásra, tapasztalatcserére, és segítséget nyújtson a szakmai-pedagógiai gyakorlatban.

Édes Enikő

A kulcsodi faluházban koncertezett Pintér Béla SZÍVÜNKBŐL DICSŐÍTETTÜK ISTENT

„Dávid és Izráel egész háza pedig szent táncot járt az Úr színe előtt mindenféle ciprusfa hangszernek, citerának, lantnak, dobnak, csörgőnek és cintányérnak a kíséretével” (2Sám 6,5).

Szent táncot ugyan nem jártunk június 3-án a kulcsodi faluházban, de a szívünk örvendezett, hogy **Pintér Béla** keresztyén énekes elfogadta meghívásunkat és dalban hirdette az evangéliumot kis falunkban. Talán szokatlan volt némelyeknek, hogy a mai, modern zene kíséretében is lehet a mi megváltó Urunkról, Jézus Krisztusról énekelni. Lehet, hogy volt aki meg is botránkozott, mint ahogyan Míkal, Dávid felesége is megbotránkozott férje szent táncán és örömen (2Sám 6,21). De ahogyan Dávid tisztá szívből tette ezt az Úr színe előtt, úgy mi is szívünkben dicsértük a mi drága Urunkat ezen az alkalmon is.

Emberi, látható szempontból sikeresnek mondhatjuk a koncertet, hisz lehetőségeinkhez mérten sokan voltunk. Előző este, amikor átmentünk a faluházba, körülbelül



ötven ülőhely volt előkészítve. Az Úrra gondoltam, aztán vettem egy nagy levegőt, és leraktunk még negyvenhat széket. Kevésnek bizonyult! Másnap minden székre szükség volt, és még sokan álltak is.

A koncerten változva hangzotak el felnőtt- és gyermekdalok. A számunkra ismereteket együtt énekeltek az énekes-szel, az újakat figyelemmel hallgattuk.

A gyermekdalok mosolyt csalak az arcunkra, hisz gyermekeink együtt énekeltek

Ifjúsági nap Barsváradon FILEMON ÉS ONÉZIMOSZ VOLT A TÉMA

2012. június 2-án Barsváradon került sor a Barsi Református Egyházmegye ifjúsági napjára. Az alkalmat **Beňadik Adrián** helybeli lelkipásztor nyitotta meg az „Add nekem a szívedet, fiam, és tartsd szemed előtt utaimat!” (Péld 23,26) vezérigével. Majd az ipolysági gyülekezet fiataljaiból álló zenekar megtanította a jelenlevőknek a *Hozsánna* című ifjúsági éneket – magyar, szlovák és angol nyelven.

Végső László megyercsi lelkipásztor és felesége, **Melinda** interaktív, figyelemfelkeltő előadásban hozták elélnk Filemon és Onézimosz törté-



netét és annak a mindennapi életünkre vonatkozó mondanivalóját, majd közös beszélgetésben továbbgondolhattuk a látottakat és hallottakat.

Az előadás után a játék sem maradt el, melyből a fiatalok és a kevésbé fiatalok is becsületesen kivették a részüket. Az alkalom végén szeretetvendégségre invitálta a jelenlevőket a barsvárad gyülekezet, amelynek köszönjük a szíves vendéglátást és az önzetlen szeretetet. Kívánjuk, hogy Urunk áldja meg ezt a kicsi, parókia- és gyülekezetépítő, áldozatkész közösséget!

Izsmán Jónás

őket a színpadon az énekes-szel. *A szeretet nem fog el, Van egy út, no és persze a kihagyhatatlan Little Joe...*

Azt, hogy a szívekben történt-e változás (a cél ez volt), csak az Úr látja! És ahogyan tettük eddig, úgy ezek után is hirdetjük az evangéliumot és imádkozunk azért, hogy a kulcsodi emberek hitre jussanak és ezáltal örök életet nyerve, már itt a földön megtapasztalhassák az Úr általi teljes békességet.

Szuhay György



Dunántúliai csallóközi kiránduláson EGYHÁZMEGYEI KAPCSOLATTARTÁS

A Pozsonyi Református Egyházmegye és a Pápai Református Egyházmegye lelkesíti kara már több ízben találkozott egymással: június 9-én a pozsonyi egyházmegye Alistálon fogadta a pápai egyházmegye autóbusznyi küldöttségét.

A templomban **Szabó András** esperes szolgált áhítattal, majd **Molnár János**, a Selye János Egyetem Református Teológiai Karának dékánja tartott érdekes előadást a mandeusokról. Ez az Irakban élő, mintegy 50–60 ezer fős, gnosztikus vallású népcsoport Szaddam Husszein idejében szétszórattott a nagyvárosokban,

Háromnegyed év leforgása alatt a második lelkésztovábbképzést tartotta egyházunk június 13-a és 16-a között a berekfürdői Megbékélés Házában. Egyházunk lelkipásztorai közül min-
tegy 170-en tartották fontosnak, hogy kihasználják ezt a remek – *Az erkölcs és az egyházi élet* címet viselő – alkalmat a szakmai fejlődésre.

Kovácsné Tímár Ildikó rimaszombati lelkipásztor magyar és **Domonkos Erika** kassai lelkipásztor szlovák nyelvű kezdő áhítata, illetve új liturgiájú záró úrvacsora szolgáltatta a négy nap lelki keretét. Alapozó előadást a hit/vallás és erkölcs összefüggéseiről **B. Szabó István** dunamelléki püspök tartott. Teológusok, vallástörténészek számtalan gondolatát felsorakoztatva rámutatott: Isten nem azért adta a törvényt, hogy alkalmatlanságunkat bizonyítsa, hanem hogy megmutassa a bűnbe jutott embernek, hogyan lehet helyes életet élni. Meglátása szerint a kiszáradt, istenkedő, értékvesztett európai keresztyénység számára az iszlám komoly próbatétel lesz.

Az erkölcs fogalmát az Ószövetségben **Fodor Ferenc** sárospataki teológiai tanár világította meg. Megtudhattuk, hogy a szónak nincs kimondottan héber megfelelője, viszont a magyar szó az erő és a kulcsin szavak összetételéből jött létre, s külső megjelenési formával bíró erőt jelent. Az

mivel állandó szállásterületüktől (a Tigris és az Eufrátesz folyók vidéke) megfosztották őket.

Oros Márta igazgató rövid vetítésben bemutatta az alistáli református iskolát, melynek épületeit ebéd előtt belülről is szemrevételezhették a vendégek.

A program további részét kirándulás képezte: a vendégek megtekintették a bőszi vízerőművet (mivel nyílt nap volt, sikerült bemenni és az áramtermelő részt is megnézni), és a somorjai műemlék református templom zárta a napot.

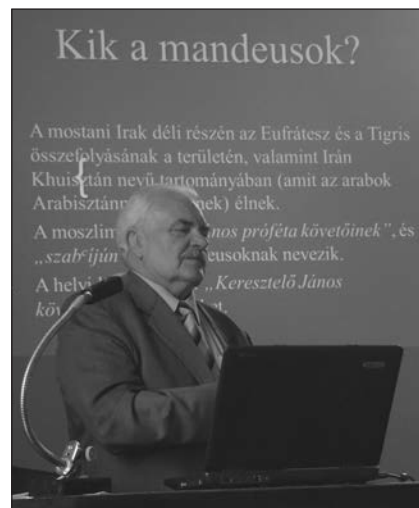
–akb–

Lelkésztovábbképzés volt Berekfürdőn RENGETEGET LEHETETT OKULNI

Ószövetségben az erkölcs alapja nem a törvény, hanem a hit volt. Az Ószövetség idején az ember élete része volt a világ teljességének, míg ma a világ van jelen életünkben; még a hívőnek is dilemmája a sodródás, a modernnek lenni érzés... Az előadó hangsúlyozta, hogy a közerkölcs alapja a család: az egyén egy tágabb kör része, aminek fennmaradásáért felelősséggel tartozik.

Kónya Péter történész, az Eperjesi Egyetem rektorhelyettese előadásában a szlovák reformátusok helyzetével foglalkozott a Tiszáninneni Református Egyházkerületben, **Peres Imre** pozsonyi lelkipásztor pedig az újszövetségi etika mi-
benlétét az ókori görög sírfeliratokon keresztül próbálta közvetíteni a hallgatóság-
nak.

Tőkéczi László történész *Pénz és erkölcs* című előadásában a sok-sok evidenciára szinte rácsodálkozott az ember. A világ bele fog fulladni a saját mocskába – mondta, ha hamisságokon fog mérődni (GDP), ha az élet egyetlen értéke az lesz, hogy ki termel nagyobb profitot. (A pénzt egyébként nem kárhoztatta, csupán annak szerelmét.) A legstabilabb gazdálkodási formának (mivel önellátó!) a paraszti gazdaságot nevezte, ráadásul a paraszti családok idejük 70–80 százalékát együtt töltöt-



Molnár János dékán. (A szerző felvétele)

ték (ma a fordítottja történik, számos negatív következményével együtt). Mivel dzsumbujtársadalom kezd kialakulni, fel kell lépni az értékvesztés ellen, és meg kell tanítani tisztességesen élni – hangsúlyozta a dunamelléki főgondnok.



Tőkéczi László dunamelléki főgondnok

A képzésen műhelymunka is folyt, mégpedig különböző témákban [erkölcs a sportban (**Gazdag József** sportújságíró tapasztalatai eléggé lehangolóak voltak), egyházfinanszírozás, lelkigondozás, Tisza István élete, drogprevenció stb.] Az egyik este pódiumbeszélgetés is volt a szekularizáció hatásairól. A résztvevőkhöz (**Fazekas László** püspök, **Molnár János** dékán, **Süll Tamás** ifjúsági lelkész, **Buza Zsolt** roznányi lelkipásztor és jelen sorok írója) **Géresi Róbert** püspökhelyettes, aki egyébként az egész továbbképzést moderálta, intézett körkérdéseket.

A szabadidőben egyházi szervezeteink és munkacsoportjaink (Firesz, a lelkészegyesület, a szlovák–magyar nyelvi bizottság, missziói bizottság, diakónia, nőszövetség stb.) közül több is tartott informális megbeszélést. A továbbképzés kulturális részében **Eperjes Károly** színművész Széchenyi Istvánról tartott rendkívül gondolatgazdag előadást, illetve a debreceni Kiskántus éneke is gyönyörűséget szerzett a továbbképzés résztvevőinek.

A. Kis Béla



B. Szabó István dunamelléki püspök



Fodor Ferenc sárospataki tanár

A református középiskolák találkozójának mintájára idén első alkalommal került sor a Kárpát-medencei református általános iskolák találkozására. A házigazda szerepét a Tiszántúli Református Egyházkerület területén működő három általános iskola vállalta föl: Kunmadaras, Kunhegyes és Tiszafüred. A színvonalas, programokban gazdag rendezvény június 22-e és 24-e közt zajlott.

Az első napon a Kunhegyesi Református Általános Iskola volt a házigazda. **Nagy Kálmán** lelkipásztor köszöntötte az érkezőket és mutatta be a várost, az iskolát. A délutáni kiránduláson a pedagógusok megnézték a kenderesi Horthy-kastélyt, a tiszaroffi és a tiszaburai református templomot. Utóbbi Árpád-kori, és a Tisza partján igazán gyönyörű látvány. A településen a lakosok zömét már cigányok alkotják, ebből kifolyólag az egyre kevesebb református magyar ember hatalmas

Református általános iskolák első találkozója Három nagykunsági településen zajlott

áldozatvállalással őrzi és védi ezt az igazán szép templomot.

A találkozó ünnepélyes megnyitása este a lenyűgöző méretű kunhegyesi református templomban volt. Az istentiszteleten **Bölcskei Gusztáv** tiszántúli püspök hirdette az ígét; az egybegyűlteket köszöntötte **Ábrám Tibor**, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának világi alelnöke és **Szabó József**, a Nagyikunsági Református Egyházmegye esperese is.

Kunmadarason kezdődött a második nap, ahol az iskola bemutatása és megtekintése után a helyi kultúrházban lehetőség nyílt a találkozón részt vevő iskolák bemutatására. Egy rövid beszámolóban ismertető körkép hangzott el a felvidéki református oktatási intézményekről is. Nagyon érdekes volt a kunmadarasi, egykori szovjet repülőtéren tett látogatás (épp egy gyorsulási motorverseny zajlott ott).

Diplomaosztás az SJE Református Teológiai Karán Hetten kaptak teológusi, négyen doktori oklevelet

Június 24-én a komáromi református templomban került sor a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara ünnepélyes diplomaosztó és doktoravató közgyűlésére. Az igehirdetés szolgálatát egyházunk püspöke, **Fazekas László** végezte, aki a lelkipásztori munka szépségeiről, ám ugyanakkor felelősségteljes mivoltáról is szólt.

A promóció résztvevőit ünnepi beszédben az egyetem rektora, **Tóth János** köszöntötte, **Molnár János** dékán felidézte az elmúlt akadémiai év eseményeit, majd az egyetem rektorával közösen átadták az idén végzett hallgatóknak – **JUDr. Bók György** (Hardicsa), **Csapkovics Bertalan** (Sárospatak), **Csillag Balázs** (Vágfarkasd), **dr. Héjjáné dr. Angeli Vivien** (Dunavarsány), **Haris Szilárd** (Perbete), **Hozák Viktor** (Komárom), **Komjáti Tímea** (Pér) és **Alexandra Prčíková** (Kassa) – a magiszteri oklevelüket.

Idén ketten védtek meg sikeresen kisdoktori dolgozatukat, nevezetesen **Fekete-Tóth Andrea**, a komáromi gyülekezet segédlelkésze és **Szabó István** erdélyi lelkipásztor. Ők is átvehették oklevelüket, majd a nagydoktori oklevelek átadása következett, ami – az egyetemi tradícióknak megfelelően – latinul zajlott. A nagydoktori címetek azok vehették át, akik még tavaly augusztus végén védtek meg munkájukat, mégpedig: **Czinke Tímea** bátorke-szi lelkipásztor és **Abaházi Zsolt** bodrogszentesi segédlelkész. Minden diplomaosztást eskütétel előzött meg, ugyancsak az egyetemi hagyományoknak megfelelően.

A diplomaosztó közgyűlés befejeztével a jelenlévők átvonultak a Calvin J. Teológiai Akadémia volt épületéhez, s annak falán megkoszorúzták az intézmény volt hallgatói által készített emléktáblát.

–la–



A délutáni program helyszíne pedig Tiszafüred volt, mégpedig – nagyon stílusosan – a Tisza-part. Három előadás hangzott el: **Tófalusi Péter**, a Dóczy Gedeon Református Gimnázium tanára egy látványos fizikaórát tartott; **Márkus Gábor**, a Református Pedagógiai Intézet igazgatója *A keresztyén pedagógia esszenciája* című könyvet mutatta be, végül **Kovácsné dr. Nagy Emese**, a hejőkeresztúri általános iskola igazgatója és több egyetem tanára a Génusz tehetségpontként működő intézményt és annak eredményeit ismertette. (Este csodálatos látványt nyújtottak a Tisza fölött rajzó kérészek.)

A találkozó a harmadik nap délelőttjén a tiszafüredi református templomban ünnepi istentisztelettel zárult. Reménység szerint jövőre Miskolc lesz a házigazdája a második hasonló találkozónak.

–édkő–

Vége a Kontrasztkiállításnak LESZ FOLYTATÁS

Június 29-én kedves ünnepség tett pontot a Dunaszerdahelyen január közepétől nyitva tartott Kontrasztkiállítás végére. **Győri Margit**, a Felvidéki Magyar Ifjúságért Társulás elnöke beszámolt a hatásos rendezvény főbb momentumairól: negyvenegy iskolából érkeztek diákok, és mintegy 3500 látogatója volt a kiállításnak.

Egyházunk képviselőjében **Molnár Árpád** zsinati tanácsos a kiállítással kapcsolatos tapasztalatai nyomán bizonyosságté-



Hájos Zoltán polgármester (balra) **Molnár Árpád** biznyságtételét hallgatja

tellel gazdagította a jelenlévőket. **Hájos Zoltán**, Dunaszerdahely polgármestere rámutatott: a kiállítás kinyitotta a szemünket, elkezdünk másként látni. **Gál Mária**, az SJE Református Teológiai Kara diakónia szakos hallgatója, aki sokat segített a látogatóknak feldolgozni a látottakat, szintén biznyságot tett arról, hogy Jézus Krisztus a legbiztosabb segítő.

Egy fejezet véget ért, ám a Femit a sikeren felbuzdulva szeretné máshol is megrendezni a kiállítást.

–kis–

Kerekasztal. Június 1-je és 6-a közt kerekasztal-megbeszélést szervezett egyházunk a külföldi testvéregyházak, valamint az egyházunkat támogató segítségnyújtó szervezetek képviselőivel. Ennek keretében június 2-án Andreas Hess, az Európai Protestáns Egyházak Közössége (GEKE) titkára és Dietmar Aarends, az Északnémet Református Egyház diakóniai szervezetének elnöke megtekintették a tanyai, a dióspatonyi, az ipolysági és a komáromi építkezést. Másnap Dietmar Aarends a párkányi, míg Susanne Labsch, a baden-württembergi egyházkerület tanácsosa a dunaszerdahelyi gyülekezetben hirdette Isten ígét; Andreas Hess pedig a komáromi gyülekezetet köszöntötte.

Reménység fesztivál. A június 1-je és 3-a között Budapesten megrendezett Reménység fesztiválnak 36 175 résztvevője volt (sokan egyházunkból is). Franklin Graham evangelizátor felhívására, hogy ki-ki rendezze az életét Istennel, 2727 személy reagált (hatvan százalékuknak ez volt az első lépése a kegyelem irányába).

Tanácskozás a GEKE elnökével. Fazekas László püspök, Fekete Vince főgondnok és Batta István külügyi tanácsos június 6-án Pozsonyban, a református gyülekezet tanácstermében találkoztak Thomas Wipffel, az Európai Protestáns Egyházak Közössége elnökével. A megbeszélésen – amelyen jelen volt Andreas Hess, a GEKE titkára is – a szervezet őszi firenzei gyűlésének előkészületeiről, illetve egyházunk helyzetéről és aktívabb részvételéről esett szó.

Igazgatótanács ülés. A Szlovákiai Egyházak Ökumenikus Tanácsa igazgatótanácsa június 11-ei ülésén egyházunk képviselőjében Fazekas László püspök volt jelen.

Időközi választás Ungban

Az Egyetemes Választási Bizottság kirendelt időszaki tanácsa 2012. június 29-én megszámolta az Ungi Református Egyházmegyében a megüresedett világi főjegyzői tisztségre elrendelt rendkívüli választás keretében leadott szavazatokat, és a következő eredményt állapította meg:

Az egyházmegye össz-szavazati számértéke: 23. Érvényes szavazatok számértéke: 23. A tisztségre egyedülként jelölt **Révész Lajos** nagyszelmenci gondnok által elnyert szavazatok száma: 18.

A választás 2012. június 29-én kihirdetett eredménye – panasztétel hiányában, a 3/2007-es számú törvény 7. § a) pontja értelmében – július 14-én jogerőre emelkedett, és a megválasztott főjegyző a törvény 4. § (3) bekezdése értelmében hivatalba lépett.

Básti Péter, az EVB elnöke

Új lelkészegyesületi titkár. A Szlovákiai Magyar Református Lelkészegyesület a Berekfürdőn június közepén megtartott lelkésztovábbképzés idején a lemondott Rákos Loránt helyébe Györky Szilvia alsó-mihályi lelkipásztort választotta titkárrá.

Harang- és orgonaszentelés Zsigárdon. Június 17-én ünnepi istentisztelet keretében felszentelték a zsigárdi református templom felújított orgonáját és mágneses meghajtásúvá tett három harangját. Az ünnepi alkalmon, melyen Dobai Sándor, a komáromi egyházmegye esperese szolgált igehirdetéssel, az egyházközség testvéregyházi szerződést kötött az erdélyi Méra község református gyülekezetével.

Mégis delegált a nagymihályi egyházmegye. A Nagymihályi Református Egyházmegye elnöksége az egyházmegyei tanács tagjainak véleménye alapján 2012. június 21-én kelt levelében Marek Kačkoš bezői lelkipásztort delegálta az egyházunk nyelvhasználati kérdéseivel foglalkozó eseti bizottságba.

Kézzől kézre. A komáromi református gyülekezet és a Diakóniai Központ szervezésében július 12-e és 15-e között az idei első (összességében a hatodik) Kézzől kézre rendezvény valósult meg a református parókia udvarán, és 110 eurónyi pénzüsszeg gyűlt össze a református templom udvarára tervezett játszótér kialakítására.

IX. Gyermekkórustábor. Július 23-a és 29-e között a jókai Betlehem Missziós Központ adott otthont egyházunk újabb gyermekkórustáborának, melynek témája a teremtéstörténet volt (a mintegy harminc résztvevő a jókai református templomban megtartott záró istentiszteleten elő is adta).

Coetus Theologorum. Július 26-án néhány óra erejéig Fazekas László püspök is részt vett a református teológiákat tömörítő szervezet Sárospatakon megtartott összejövetelén.

Egyházunk elnöksége az Élesztőn. Augusztus 3-án Fazekas László püspök Fekete Vince főgondnokkal és hitvesével együtt meglátogatta Kovácspatakon a Firesz által szervezett ifjúsági tábor résztvevőit, ahol a szervezet megalakulása 20. évfordulója alkalmából a püspök egyházunk nevében egy emléklakettet adott át a Firesz elnökének.

Tanácskozás a hittankönyvről. Augusztus 14-én Fazekas László püspök és Molnár Sándor zsinati főtanácsos Pozsonyban a Kulturális Minisztériumban a református hittankönyv következő kötetének kiadásáról tárgyaltak.

Nemzetközi konferencia Komáromban. A Selye János Egyetem *Művelődés – identitás – egészség* címmel nemzetközi tudományos konferenciát szervez, melyre szeptember 13-án és 14-én az egyetem

konferenciaközpontjában (Vár u. 2.) kerül sor. A tanácskozás szekciókban zajlik, a teológiai szekció az identitás kérdésével fog foglalkozni.

Lelkészképesítő vizsgák. Szeptember 13-án és 14-én Komáromban kerül sor az első, illetve a második lelkészképesítő vizsgára (az előbbire három, az utóbbira hét személy jelentkezett).

Őszi lelkésztovábbképzés. A lelkészek továbbképzéséért felelős bizottság szeptember közepére tervezte be az őszi időpontokat, mégpedig egyházmegyei szintű bontásban. 19-én a pozsonyi, a komáromi és a barsi, 20-án a gömöri, az abaújtornai, a zempléni és az ungi, míg 21-én az ondava-hernádi és a nagymihályi egyházmegye lelkészei hallgathatnak meg több szakmai előadást a Selye János Egyetem Református Teológiai Kara tanáraitól (Karasszon István, Molnár János, Bándy György, Kocsev Miklós).

A Pátria rádió református műsorai:

Szeptember 16-án 8.05-kor a Világosság című egyházi műsor református adásában a házastársak egymás iránti megbecsüléséről szól a hallgatókhoz Tóth László gömörszékárosi lelkipásztor.

Szeptember 30-án 8.05-kor a Világosságban Iván István zsigárdi lelkipásztor igehirdetésének témája – Péter apostol levele alapján – a jó állhatatos cselekvése lesz.

Október 14-én 8.05-kor a Világosságban Szőke Zsuzsanna harmaci lelkipásztor az Isten akarata szerinti élet fontosságáról szól a hallgatókhoz.

Szerkesztő-műsorvezető: Iski Ibolya

KÁLVINISTA SZEMLE

A Szlovákiai Református Keresztény Egyház hivatalos lapja. A kiadó címe: Jókai u. 34., 945 01 Komárno.

Megjelenik havonta.

Főszerkesztő: Fazekas László

Szerkesztő: A. Kis Béla

Titkár és lapterjesztő: Kis Lucia
Előfizethető a református lelkészi hivatalokban és a szerkesztőség címén.
Előfizetési díj: egy évre 4,20 euró.

A lapterjesztést a szerkesztőség végzi: 930 10 Dolný Štál (Alistál) 386.

E-mail: akisbela@ba.telecom.sk

Telefon: 031/55 90 141 (egyben fax és üzenetrögzítő is)

A kéziratokat nem őrizzük meg, nem küldjük vissza, rövidítésük és szerkesztésük jogát fenntartjuk.

Nyomdai előkészítés: A. Kis Béla
Nyomja: Reproffset, Dunaszerdahely
ISSN: 1335-7298

Nyilvántartási szám: EV 3628/09